

קול צופיד

מרן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תצא - תשנ"ט - מאת מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

וכן בער"ח אלול שהוא 40 יום לפני יום הכפורים עושים התרת נדרים. אולם בערב ר"ה ובערב יוה"כ כל עם ישראל עושה וכל אחד ואחד לפי מנהגו.

כיצד עושים את ההתרה?

למנהג הספרדים, מושיבים שלשה או עשרה, וכל הקהל עומדים בפניהם והחזן קורא בקול רם את הנוסח והקהל קוראין עמו בלחש והמתירים מתירים לכל הקהל. למנהג האשכנזים המתפללים מתחלקים לארבעה ארבעה, שלשה יושבים ואחד אומר בפניהם את הנוסח, וחוזר חלילה. וראוי שכל אחד ואחד ימשיך לעשות את התרת הנדרים כמנהג אבותיו, אך צריך להבין מהי "התרת הנדרים" בציבור, למה היא מועילה ומתי צריך התרה מפורטת ליחיד.

באופן עקרוני "התרת נדרים" בימים אלו כנהוג היא כדי לבטל קטרוג על האדם שלא ישאר בימים אלו עם עוון של אי קיום נדר חלילה. וזה מועיל דווקא לנדרים או מנהג טוב שאדם נהג ואינו זוכר אם קיים אותו, אבל אם יש נדר שהוא זוכר אותו, לא מועילה התרה זו אלא יצטרך להושיב שלשה להתרה מיוחדת בה יפרט את נדרו וימצאו פתח וחרטה ויתירו את נדרו.

נדר בחלום

כתוב בגמרא נדרים ח. "אמר רב יוסף, נידוהו בחלום, צריך עשרה בני אדם להתיר לו" ומלכתחילה עליו לחפש עשרה רבנים ואם לא מוצא יקח עשרה אנשים שלא למדו, ואם לא מצא ילך וישב בפרשת דרכים ויגיד לכולם שלום עד שיצליח לאסוף עשרה אנשים שיסכימו להתיר לו את נדרו שבחלום."

שואלת הגמרא, אם נדו אדם בחלום והתירו את נידויו בחלום, האם די בזה? ואומרת שזה לא מועיל, "משום שכשם שאי אפשר לתבן בלא בר כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים" ושמה ההיתר שהתירו בחלום זהו הדברים האלה. ולהלכה נפסק בשו"ע יו"ד סי' של"ד סע' ל"ה שאם לא מצא עשרה ששונים הלכה יטרח למוצאם עד פרסה. לא מצא, יקח עשרה ששונים משנה. לא מצא, יקח עשרה שיודעים לקרוא בתורה. לא מצא, מתירין לו אפילו עשרה שלא יודעים לקרות. לא מצא עשרה מתירין לו אפילו שלושה. ולדעת הרמ"א שם אין לו התרה רק ע"י עשרה ששנו הלכות או משניות. ואפילו אם הם לא ביחד ומתירים לו בזה אחר זה.

שואל הר"ן על פי גמרא זו מי שחלם בחלומו שנדר נדר מה הדין האם הנדר מחייב או לא, וכותב שאין נדר שבחלום מחייב אבל הוסיף "אלא שראיתי לרשב"א ז"ל בתשובה שמעשה בא לפניו והצריכו היתר" שו"ת הרשב"א תרס"ח. ולמרות שהר"ן התיר פסק השולחן ערוך יו"ד סימן ר"י. "הנדר בחלום אינו כלום וא"צ שאלה, וי"א שיתירו לו עשרה דידעי למיקרי ויש לחוש לדבריהם".

וגאון עוזנו ותפארתנו הבא"ח ע"ה כתב בפרשת ראה שנה שניה שנדר בחלום הוא חמור יותר וצריך עשרה! וזו לשונו: "הנדר או נשבע בחלום אינו כלום דאין כאן לא פה ולא לב, ויש אומרים דצריך התרה, ואדרבא כיון דמן השמים הדירוהו לא סגי בחתרה בשלשה אלא בעי התרה בעשרה בני אדם דידעי למיקרי וצריך לחוש לדבריהם". והוסיף: "ואפילו אם אדם אחר ראה בחלום על איש או

השיעור לעילוי נשמת:

מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

פרשת השבוע: כי תצא

השיעור נמסר ע"י הרב מרדכי אליהו זצוק"ל, בשנת תשנ"ט.

מהלכות נדרים ומהלכות ראש השנה

"מוצא שפתיך תשמור ועשית"

כתוב בפרשה "כי תדור נדר לה' אלקיך לא תאחר לשלמו, כי דרוש ידרשנו ה' אלקיך מעמך והיה בד' חטא... מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלקיך נדבה אשר דברת בפיק". התורה מלמדת אותנו כמה צריך להזהר ולהתקדש בשמירת הלשון והדיבור. הדיבור של האדם האמירה שלו הם דבר חשוב ביותר ועל כן צריך להקפיד ביותר ש"מוצא שפתיך תשמור ועשית". אדם יכול לפעול גדולות ונצורות במאמר פיו בקדושה ובטהרה. ואדם יכול חלילה בדיבור שלו להרוס. ואם משתמש בדיבור שלו להרוס ולהחטיא את האחרים הרי זה מגונה ביותר. כי האדם שהוא נזר הבריה "חי מדבר" ניתן לו כח הדיבור מה שאין לשאר היצורים. לבהמות לחיות יש חיות של אכילה ושתייה, הליכה, ציוץ, שאגה, נהמה וכו' אבל לא כח חיתוך הדיבור. וכבר אמרו חז"ל ויהי האדם לנפש חיה "לרוח ממללא".

וכך מצינו בפרשה שאדומי ומצרי יכולים לבוא בקהל ה' בדור השלישי אבל עמוני ומואבי לא יבואו גם בדור העשירי. הסביר רש"י: "הא למדת, שהמחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו, שההורגו הורגו בעולם הזה, ומהמחטיא מוציאו מן העולם הזה ומן העולם הבא. לפיכך, אדם שקדמך בחרב לא נתעב וכן מצרים שטבעום, ואלו שהחטיאום, נתעב". הם עשו פעולה בקום ועשה, זה חרב זה בעבודת פרך וכל הבן הילוד וכו' ואילו עמוני ומואב ששלחו את בנותיהן להחטיא את עם ישראל בזנות ועבודה זרה בעצת בלעם ובלשון חלקלקה הטעו את העם לפעור. זה חמור יותר מאיום ברצח וברצח ממש.

השבוע הזדעזעו כל בית ישראל מחילול השבת שנעשה בפרהסיא ופירסמו את הדבר ברדיו ובטלוויזיה בעצם יום השבת ולאחריו בתרועת גיל ונצחון, אוי לאזנים שכך שמעו ולעיניים שכך ראו. כאשר אדם עושה עוון בסתר ומתבייש בו, זהו אמנם חטא ויש תשובה, אבל אדם שעושה עוון ברבים ושם ומתפאר בו - זה חמור ביותר. והתשובה קשה, וחילול ה' זה חמור מאוד. ובתחילה כאשר שמעתי שאנשים מחאו כפיים - כשראו את מכוניות המשא עם הטורבינה בלי בינה נצטערתי צער רב על העוון הנורא של חילול שבת וחילול ה' בפרהסיא, ובשמחה, אבל אחר כך לימדתי סגוריא עליהם כי יתכן והאנשים לא מחו כפיים משמחה, אלא ספקו כפיים בצער על חילול השבת. כאדם המכה יד על יד מחמת צער, ולענין עצמו זו פעולה של חוטא ומחטיא, זו פעולה של כפירה בבריאת העולם וכו' וה' הטוב יכפר.

התרת נדרים

אמרו חכמי המקובלים שאדם שנודר ואינו מקיים את נדרו, או שהתחייב נידוי וכדומה כמובא בזוהר פקודי דף רמ"ט תפילתו אינה מתקבלת במשך ארבעים יום. לכן נהגו הרבה קהילות ביי"ט במנחם אב שהוא ארבעים יום לפני ראש השנה עושים התרת נדרים,

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תצא - תשנ"ט - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

על האשה שנדרו או נשבעו בחלום צריכין התרה בעשרה כאילו הם ראו בחלום על עצמן.

האם אפשר לעשות שליח להתרת נדרים?

הנשים הספרדיות נהגו ללכת לבית הכנסת בזמן "התרת הנדרים" ולומר בעצמה את הנוסח עם כל הקהל, אבל אם אינה מרגישה טוב, האם תוכל לבקש מבעלה שיהא שליח בשבילה? וכן כל אשה ואשה אם צריכה להתיר נדר מסוים ואינה יכולה ללכת להתירו האם בעלה יוכל להיות שליח שלה להתיר בשבילה לפני שלשה? מדובר בנדר שהבעל לא יכול להפר כי יש נדרים שהבעל יכול להפר ביום שומעו כגון נדרי עינוי נפש או דברים שבינו לבניה עיין שו"ע יו"ד סי' רל"ד סעיף נ"ה.

"רבינא הוה לה נדרה לדביתהו, אתא לקמיה דרב אשי, אמר ליה: בעל מהו שיעשה שליח להתרת אשתו? אמר ליה. אי מכנפין - אין, אי לא - לא".

ופסק הרמב"ם הל' שבועות פ"ו ה"ד: "זה שנשבע, הוא שיבוא לפני החכם להתיר לו בין איש בין אשה ואינו עושה שליח להשאל לו על נדרו. והבעל נעשה שליח לחרטת אשתו ומתירין לה, בלבד שיהיו השלשה מקובצים אבל לא יקבץ אותן להתיר לה לכתחילה".

כלומר הבעל יכול להיות שליח להתרת הנדרים של אשתו מטעם שאשתו כגופו ובארבעה תנאים.
א. האשה תבקש מבעלה שיהא שליח בשבילה להתרת הנדרים.

ב. האשה תפרט בפניו את הנדר.

ג. האשה תאמר שהיא מתחרטת על נדרה ואינה יכולה להמשיך בו או לקיימו וכן כל פתח אחר או פתח מיוחד חרטה.

ד. צריך שילך לפני שלשה רבנים שכבר יושבים, ולא יזמן שלשה כדי להתיר את הנדר. ויאמר להם כך נדרה והיא מתחרטת ויש לה פתח וחרטה.

ודווקא האיש יכול להיות שליח לאשתו אבל אין אדם יכול להעשות שליח בשביל מישהו אחר להתרת נדריו אפי' אם הנודר שולח בכתב לרבנים שיתירו לו ועיין ר"ן שם וכן בא"ח שם.
וג"ע הבא"ח ע"ה ברב פעלים ח"ד סי' ל"ד שאלה חמישית שאל האם האיש יכול להיות שליח להתרת נדר של אשתו והאם יוכל לכוין "בהתרת הנדרים" בער"ה וכיו"ב בשביל אשתו.

וענה שבדיעבד כאשר היא לא יכולה לבוא אזי תשלח את בעלה לאחר שמינתה אותו כשליח להתיר את נדרה.

וכמובן שצריך חרטה מרובה, כלומר האשה תסביר שהיא מתחרטת, ומהי סיבת החרטה ואת זה יגיד הבעל לשלשה שיבא בפניהם. ולא זו בלבד, מוסיף הרב גם אם האשה מתביישת לבוא לפני רבנים להתרת נדרה, גם אז יכול בעלה להיות לה לשליח בתנאים הנ"ל.

וכאשר בעל רוצה שהתרת נדרים בער"ה תהיה גם עבור אשתו, יגיד למתירים שהוא מבקש גם עבור אשתו ולכן יש נוסחאות שבהן כתוב במפורש שההתרה היא "לנו ולנשינו וכו'". והאשה צריכה לומר שהיא מתחרטת על כל הנדרים שנדרה וכל השבועות שנשבעה. ועליה לזכור שהנדרים הללו הם דווקא הנדרים שאינם זכורים לה, אבל מה שהיא זוכרת תצטרך התרה מיוחדת ומפורטת.

וטוב שהרבנים יאמרו לקהל שההתרה היא להם וגם לנשים שלא יכלו להגיע ובקשו מבעליהן להתיר להם את הנדרים וכנ"ל.

האם אפשר להתיר נדר למי שלא ביקש להתיר בשבילו?

ה"משנה למלך" חדש חידוש גדול בשם הריב"ש, כתב הריב"ש בשם רבנו שמשון שכל חכם שיודע שהנודר מתחרט על נדרו, אף על פי שהנודר לא ביקש ממנו, יכול להתיר לו את הנדר שו"ת ריב"ש סי' ש"ע.

וכותב הרב שזה חידוש גדול, כי מה שבעל יכול להפר את נדרי אשתו גם בלי ידיעתה, כי האשה נודרת בסתמא על דעת בעלה, אבל להתיר למישהו שלא ביקש לא, והשאיר זאת בצריך עיון.

לכאורה, זו קושיה וחידוש עצום, אבל אם לדון יש תשובה, ממעשה של פנחס ויפתח, הרי פנחס ידע שיש ליפתח פתח וחרטה עיין תוס' תענית דף ד' ד"ה והיינו, ומשמע מכיון שצריך שיבוא הנודר ויבקש התרה ולא כמו שהבעל רשאי להפר את נדרי אשתו. ועיין לריב"ש שם שכתב שמשמע שאין הוא מסכים לסברת ר' שמשון והוכיח כן מדברי הרמב"ם שלא מועיל שליחות ולא כתב.

דיני ראש השנה שחל בשבת

קביעת ראש השנה על ידי משיח צדקנו

בלוח השנים שלנו, ר"ה בתש"ס יחול ביום שבת קודש, אם חלילה המשיח לא יבוא, אבל בעזרת השם המשיח יבוא ואז יעידו אנשים על המולד ובי"ד יקבע מתי יחול ר"ה, והאם יום אחד או יומיים.

פעם היו מכריזים על קידוש החודש ע"י הדלקת המשוואות בראשי ההרים אבל כאשר קלקלו הכותנים ועשו כל מיני דברים לשבש את הזמנים, קבעו לשלוח שליחים מוכרים ולפעמים לא היו מגיעים לכל המקומות וע"כ עושים בחו"ל יו"ט יומיים. מלבד ר"ה שגם בארץ עושים יומיים.

וכאשר יבוא המשיח כי אז הגויים לא ירעו ולא ישחיתו ולא ישבשו את ההודעות ואז יפרסמו ברדיו, בטלוויזיה מתי ראש חודש ומתי ראש השנה.

ואעפ"כ אם אמנם יהיו רשעים שאפילו המשיח לא יהפוך את לבם לעבודת השם, וגם אז ימינם תהיה ימין שקר ופיהם שוא ידבר, ידעו המשיח ומשרע"ה כיצד לפרסם ולהודיע לכל בית ישראל מתי יחול ר"ה בלי לחשוש לקלקולם של הכופרים ונשתמש בלשון חז"ל כשיבא המשיח משה ואהרן עמהם והם יפסקו את ההלכה אם בכל העולם יעשו שני ימים טובים אם בארץ יו"ט של ר"ה יהא יום אחד, ואם בכלל יכולים להשתמש בהודעות הלכתיות באמצעות המכשירים. וצריך לדעת שבעז"ה לא יהיו לוחות שנה אלא לוח לכל חודש וחודש שיודפסו מיד עם הכרזת וקידוש ר"ח ע"י בית הדין שיהא במהרה.

ויראו עינינו וישמחו לבנו, וישמעו אזנינו את החצוצרות וקול שופר שיהיו לפני השם בר"ה, שנאמר בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני ה', כי אנשים יעזבו את בתי הכנסת וילכו כולם למרום הר בית קדשנו לשמוע שם את ה"שופר מאריך וחצוצרות מקצרות", אכ"ר.

דינים לראש השנה שחל בשבת

ויש דינים מיוחדים לראש השנה שחל בשבת.

תפלת מוסף

כתוב במשנה ברכות כ"ו "ושל מוספים כל היום, רבי יהודה אומר עד ז' שעות". ובגמרא דף כ"ח כתוב שאמר רבי יוחנן אף שאפשר להתפלל לדעת חכמים תפילת מוסף כל היום, אם התפלל לאחר שבע שעות "נקרא פושע". שמאחר כל כך כדברי רש"י וראה שם בהמשך

קול צופיך

מִן הָרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הַרְבֵּי מֵרַדְכִי אֵלֵיהוּ זְצוּק"ל

כִּי תֵצֵא - תִשְׁנֶ"ט - מֵאֵת מִן הָרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרָה"ג מֵרַדְכִי אֵלֵיהוּ זְצוּק"ל

מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדוננו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם."

בא עזרא ומלמד את העם מהו יום ראש השנה ומפרט הלכותיו והעם הבאים למקדש נופלים על פניהם יושבים על הארץ צמים ומתאבלים! ברור יום דין מי יחיה וכו'.

בא עזרא ומלמד שאל להם להתאבל ולצום ביום זה אלא "אכלו משמנים ושתו ממתקים" ולא רק לעצמכם תדאגו אלא גם "שלחו מנות לאין נכון לו" היינו לעני שאין לו מזון לחיות נפשו ואז שמחתכם תהיה שלמה ולמה לשמוח? "כי חדות ה' היא מעוזכם" הקב"ה הוא מעוז ומגן לנו ובו אנו בטוחים וע"כ אנו שמחים ע"י ותשובה ותפלה וצדקה.

ומפסוק זה למד ג"ע הבא"ח ניצבים אות ה' שיש לאכול בשר שמן ומיני מתיקה ומשקים ערבים ורק לא ירבה בהם למלאת כרסו. ועיין בטור סימן תקצ"ז.

וכך נפסק בשו"ע תקצ"ז, א': "אוכלים ושותים ושמחים ואין מתעניין בראש השנה ולא בשבת שובה. אמנם לא יאכלו כל שבעים למען לא יקלו ראשם ותהיה יראת ה' על פניהם". ומזה שנאמר "ושתו ממתקים" - משמע דווקא ממתקים אבל משקאות חריפים ומשכרים כגון קוניאק, ויסקי וכדומה - לא.

אמנם הביא הבית יוסף בשם תשובת התרומת הדשן סי' רע"ח ש"איכא כמה רבנותא דסבירא להו שמצווה להתענות בכל ראש השנה" וטעמם כיון שזהו יום הדין אדם צריך להתכונן לדינו בתשובה וביראה ואיך יכול לאכול באותו יום? ונראה בעצמנו כיצד אדם מתכונן לפני משפט של שופט בשר ודם אשר הוא בטל ודינו בטלים ועד היכן יוכל להענישו? ובכל זאת שוכר עורכי דין טובים ומתכונן היטב קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים המלך המשפט, "דיין אמת" שאין לפניו לא משוא פנים ולא מיקח שוחד, שצריך להתכונן ולירא עד מאד ביום הדין.

ועיין במהרש"ל חכמת שלמה על השו"ע שם שהביא ראיות שאין מצוה להתענות בראש השנה.

וכן כתב הגר"א שו"ע שם שאין להתענות משום שנקרא "מקרא קודש" "ומועד" ומשום הנראה בנחמיה ועפ"י הירושלמי עי"ש ועיין כה"ח ס"ק א'.

והט"ז שם ס"ק א' הביא ראיה שאין להתענות בראש השנה מהמסופר באלישע שהחיה את בן השונמית. שלח אלישע את גיחזי נערו עם מטהו להחיות את הילד והתנה עמו שלא ידבר עם איש בדרך וגיחזי היה הולך וצועק "אני הולך להחיות מתים!" וניסוהו בדרך אם יוכל להחיות פגר של כלב והחיהו גיחזי וקם הכלב ונשכו. אמנם מיד סר כוח אלישע מן המטה וכאשר הגיע למקום לא יכול להחיות את בנה. עד שהגיע אלישע והחיהו. ואותו היום ראש השנה היה ככתוב בזוהר כל מקום שכתוב ויהי היום הוא יום ר"ה ובפרק ד' מלכים ב' פסוק ח' כתוב ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה ותחזק בו "לאכל לחם". וע"ז אומר הט"ז זו הוכחה שאין עליה תשובה. לכאורה היה אפשר להסביר שאין חיוב לצום, אבל מותר.

אמנם מן החיד"א בברכי יוסף כתב: "איברא דראית הט"ז חלושה דאלישע בכונתו באכילה - כוונה בשמים ומתקן עשר ידות משאר חסידים בתענית" והביא שם ראיה אחרת מדברי השאגת אריה עי"ש כה"ח תקצ"ז ס"ק ג'. אמנם ידע האדם: שולחנו של אדם הוא

הגמרא דברים נוספים בענין זה.

האם אדם היה רוצה שבראש השנה ביום הדין, ביום הכיפורים, יום המחילה, כאשר הוא מבקש ומתחנן על נפשו, יאמרו לו בשמים אחרי 7 שעות, אתה אמנם צריך להתפלל מוסף אבל אנו קוראים לך "פושע"???

בגמ' שם נאמר שאם היו לפני האדם שתי תפילות: מנחה ומוסף יתפלל קודם של מנחה והסביר רש"י משום תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם. ועל כן כתבו התוס' שם ד"ה הלכת שיש להזהר ביה"כ להתפלל תפלת מוסף לפני שיגיע זמן תפילת מנחה. והר"י אינו חושש לזה, כי לא תמיד אדם מתפלל מנחה בצהריים.

כתוב בשולחן ערוך בהלכות שבת סימן רפ"ו סעיף א'. "זמן תפלת מוסף מיד אחר תפילת השחר ואין לאחרה יותר מוסף ז' שעות ואם התפלל אותה אחר שבע שעות נקרא פושע, ואעפ"כ יצא י"ח מפני שזמנה כל היום. ואם שכח ולא התפלל עד שעבר כל זמנה - אין לה תשלומין".

והוסיף השולחן ערוך בסימן ד': "היו לפני שתי תפילות אחת של מנחה ואחת של מוספין כגון שאיחר מלהתפלל תפלת מוסף עד ו' שעות ומחצה צריך להתפלל של מנחה תחילה".

והרמב"ם הציל אותנו שכתב פ"ג ה"ל תפילה הלכה י"א "מתפלל של מנחה ואח"כ של מוספין, ויש מי שמורה שאין עושין בציבור כן שלא יטעו". וכוונתו כדי שאדם לא יטעה לחשוב שיש להקדים תמיד מנחה למוסף והזכירו השו"ע שם וכן פוסקים.

הרא"ש במסכת ברכות ס', ח' וכן ר' יונה על הרי"ף דף י"ט האריכו לחלק בין זמן מנחה גדולה לקטנה, וכסברת פסק הרמ"א.

יש מחלוקת בין מרן ומור"ם מה הדין כשהגיע זמן "מנחה קטנה". וכתב המשנב"ר סימן תרכ"ד סעי' ב' שאם הגיע זמן מנחה קטנה יש להתפלל מנחה לפני מוסף אפילו בציבור וכן ברמ"א רפ"ו ס"ק ד' ובכה"ח ס"ק ל"ח כתב שאין מתפלל מנחה בציבור לפני מוסף אפי' בסמוך למנחה קטנה ועי"ש בכה"ח ס"ק ל"ו שהביא בשם האר"י הקדוש שיש סוד מיוחד בתפלת מוסף לפני מנחה.

אך לפי השולחן ערוך אין הבדל בין מנחה גדולה לקטנה עי"ש בכה"ח. הרא"ש כאשר ראה שהש"צ התפלל שחרית לאט וסרב להזדרז, הוא התפלל מוסף יחיד כדי שלא יאחר להתפלל אחר 7 שעות עיין כה"ח שם ס"ק י'.

על כן צריך להשתדל מאוד להתפלל מוסף לפני ז' שעות בכל שבת ובפרט בימים הנוראים. ויקצרו בפיוטים וכן בעליות כדי להתפלל מוסף לפני שבע שעות, ובכל זאת גם אחרי שבע שעות חייבים להתפלל מוסף כי הלכה כחכמים ולא כמו ר' יהודה.

תענית בראש השנה

לפני שגלו ישראל לבבל, הרבו לחטוא ולהכעיס את ה' עד שהגלים בעוונות. ומתוך שלא עסקו בתורה ומצוות בארץ ישראל שכחם בגולה. וכשעלו לארץ אחר שבעים שנה היה צריך עזרא הסופר ללמד מחדש את התורה ולתקן קלקולים רבים וכך מסופר בנחמיה פרק ח' "ויאספו כל העם כאיש אחד אל הרחוב אשר לפני שער המים בבית המקדש ויביא עזרא הכהן את התורה לפני הקהל... ביום אחד לחודש השביעי ר"ה ויאמר נחמיה הוא התרשעא ועזרא הכהן הסופר והלוויים המבנינים את העם לכל העם - היום קדוש הוא לה' אלוקיכם אל תאבלו ואל תבכו, כי בוכים כל העם כשמעם את דברי התורה. ויאמר להם לכו ואכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו

קול צופיך

מנחם הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

כי תצא - תשנ"ט - מאת מנחם הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מצווה לאכול סעודה שלישית בשבת ולא יאמר אדם שכבר אכל סעודה שניה מאוחר ואינו יכול, וגם צריך לאכול סעודת ליל שני של ר"ה, וע"כ החכם עיניו בראשו וישמור מקום לאכול סעודה שלישית ולא יאכל הרבה מדי בסעודה השניה וגם בסעודה שלישית לא ירבה כדי שיוכל לאכול אח"כ סעודת ליל ר"ה. ובכל אופן אחרי שעתים וחצי קודם השקיעה לא יאכל יותר מ-60 גרם לחם כדי שיוכל לאכול בליל שני של ר"ה לתיאבון.

ויש לדעת שהעסק המרובה שלנו בענייני מאכל ומשקה בר"ה דווקא אין הדבר תמוה אלא יש לנו כח להעלות את האוכל בדרגה ולקדשו ע"י אכילתנו לשם שמים וע"י כן מתקנים אותו יחד עמנו.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

כמזבח ואכילתו כקרבן בכל השנה ובפרט בראש השנה אם אוכל ושותה בכוונה נכונה שיהיה בו כח לעבוד הבורא כראוי. הרי אכילתו ומשקהו חשובים מאד ולא יתענה. ויש אנשים שבזמן אכילתם אם יכלו להכניס ראשם לתוך הסיר וללקק היו עושים כן כמעשה החמור והסוס. ואדם הזה עדיף שיתענה. וזה מה שאומר עזרא לעם אחרי שרואה אותם בוכים ומתחרטים על מעשיהם - אומר עכשיו אתם יכולים לאכול משמנים ולשתות ממתקים שהרי עשיתם תשובה.

והעיקר "כי חדות ה' היא מעוזכם!" כי אם תמשיכו לבכות יבוא השטן ויטען "הודאת בעל דין כמאה עדים" וע"כ מתוודים בלחש רק בזמן התקיעות שאז השטן מסתלק וכן בשבת איננו מזכירים חטאים באבינו מלכנו האשכנזים לא אומרים כלל אבינו מלכנו ולא יצא השטן לקטרג עלינו בשבת ויפגום השמחה וכן מדלגים האומרים "א"מ עוד חמשה קטעים מחול וכו'.

אכילה בראש השנה שחל בשבת

בשבת אסור להתענות וחייב לאכול לחם ויש אומרים שדין זה מדאורייתא וי"א שהוא מדברי קבלה עיין שו"ע רפ"ח א' ונו"כ. י"א שגם בבוקר סוכות ושמחת תורה חייב לאכול לחם ולכן אם שכח "יעלה ויבוא" - חוזר אבל הבא"ח פסק שרק בליל פסח וליל ראשון של סוכות חוזר וביום לא חוזר ויכול לומר בהרחמן, ובשבת אם שכח רצה והחליצנו - חוזר לראש. משום שלכו"ע חייב לאכול. שו"ע קפ"ח ו' וזמן הסעודות בלילה יקדש מיד ויאכל כזית, ויכול לאכול עד עלות השחר. סעודה שניה - לכתחילה יש לסיים קודם חצות היום כדי שלא יהיה בתענית עד חצות בשבת. וכתב הערוך השולחן רפ"ח ב' שצריכה הסעודה השניה להיות רק קודם חצות והשלשית רק אחר חצות. וא"כ צריכים להשתדל לסיים מוסף קודם חצות כדי שישפיקו לאכול כזית לחם ג"כ קודם חצות ובשל כך לא יאריכו בפיוטים ודרשות.

דרשות ימי ראש השנה

ויש לדעת כי על הרבנים לדרוש בשני ימי ר"ה בשבת קודם מוסף ויכולים קצת להאריך, וביום ראשון קודם התקיעות ואז יקצרו קצת כדי להספיק מוסף בזמן. וצריכים לעורר בדרשת השבת מדוע אין תוקעים בשופר בשבת ומבטלים מצוות עשה מדאורייתא כל זה משום החשש שמא יהודי אחד ישכח ויטלטל השופר במקום שאין עירוב ובשביל זה - כל עם ישראל לא תוקעים בשופר! עד כמה גדולה מעלת שמירת שבת בישראל ועוד יש להיזהר לא להזכיר עוונות של ישראל ולקטרג עליהם ביום הדין ואם רוצים לעורר על ענין מסוים ישתמשו בלשון ספק "אם יש בידינו חטא כזה וכזה" ולא יוכל השטן לקטרג עלינו ביום הדין וכן להזכיר דברי הרמב"ם שהשופר בא לעורר וכו'.

תשליך

מנהג ישראל לעשות "תשליך" בראש השנה שו"ע סימן תקפ"ג, ב' ברמ"א וכתבו בשם השלי"ה שבשבת אין עושין תשליך כדי שלא יבא לידי חילול שבת באיסור הוצאה. ויש מי שנוהר לא לטלטל המחזור ואינו יודע שיש בכיסו עוד דברים שאסור לטלטל כגון מטפחת וכדומה וע"כ יש להיזהר בזה ואם עושה בתוך העירוב - מותר אבל אם הולך למעיין מרוחק או ההולכים לשפת הים צריך לבדוק אם נמצא בתוך העירוב אבל עדיף לעשות ביום שבת ועיין לבא"ח נצבים אות י"ב.

סעודה שלישית

